

The Tradition
NEMESIS
COURT SIMULATIONS

AĞIR CEZA MAHKEMESİ
ÇALIŞMA REHBERİ

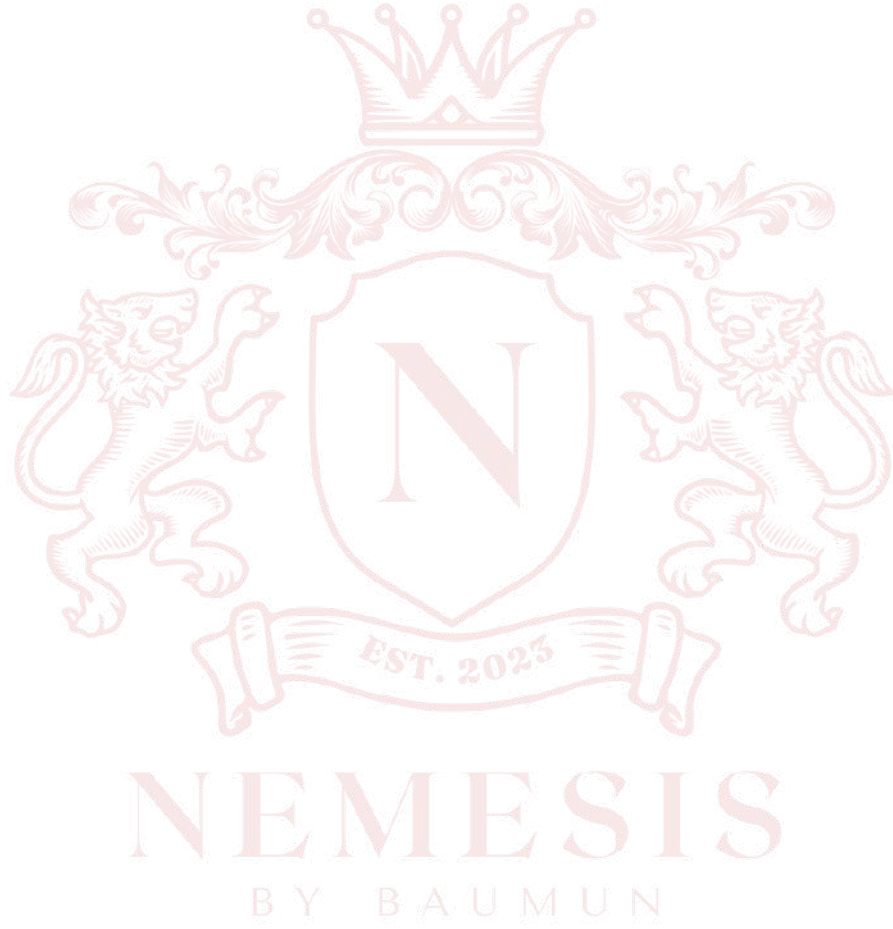

İÇERİK

İÇERİK	1
GENEL SEKRETER MEKTUBU	3
1. TÜRK CEZA YARGISINA GİRİŞ	6
1.1. Ceza Hukukuna İlişkin Öğreti	6
1.1.1. Maddi Unsur	6
1.1.1.1. Fail	6
1.1.1.2. Fiil	6
1.1.1.3. Netice	6
1.1.1.4. Nedensellik İlişkisi	6
1.1.2. Manevi Unsur	6
1.1.2.1. Kast	7
1.1.2.1.1. Doğrudan Kast	7
1.1.2.1.2. Olası Kast	7
1.1.2.2. Taksir	8
1.1.2.2.1. Bilinçli Taksir	8
1.1.2.2.2. Basit Taksir	8
1.2. Hukuka Uygunluk Nedenleri	8
1.2.1. Meşru Savunma	9
1.2.2. Zorunluluk Hali	9
1.2.3. Hukuka Uygun Emir	9
1.2.4. Hakkın Kullanılması	9
1.2.5. Kanun Hükmünü Yerine Getirme	10
1.3. Kusurluluğu Etkileyen Hata	10
1.3.1. Hukuki Hata	10
1.3.2. Maddi Hata	10
1.4. Suçun Özel Görünüş Biçimleri	11
1.4.1. Teşebbüs	11
1.4.2. Gönüllü Vazgeçme	11

1.4.3. İştirak	11
1.4.4. İçtima	12
1.4.4.1. Bileşik Suç	12
1.4.4.2. Zincirleme Suç	12
1.4.4.3. Aynı Neviden Fikri İçtima	12
1.4.4.4. Farklı Neviden Fikri İçtima	13
2. DAVAYA GİRİŞ	14
2.1. Olay	14
2.1.1. GİRİŞ: OLAY DÖNEMİNDEKİ GENEL GÜVENLİK KONJONKTÜRÜ, 2. ÇÖZÜM SÜRECİNİN ÇÖKÜŞÜ VE "TAVİZSİZ MÜCADELE" DOKTRİNİ	14
2.1.2. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Otonom Sisteme İhtiyacı ve Kanarya Projesinin Tedarik Süreci	15
2.1.3. Kanarya Sisteminin Geliştirilme Süreci, Test Aşaması Bulguları ve İdarenin Hızlandırma Baskısı	16
2.1.4. Özşanlı İnşaat A.Ş.'nin Bölgedeki Stratejik Faaliyetleri ve Projenin Kapsamı	18
2.1.5. Konaklama Düzenindeki Zorunlu Değişiklik ve Lojistik Taşınma Süreci	19
2.1.6. "Pala" Kod Adlı Halil Avşaroğlu'na İlişkin İstihbarat Raporları ve "Yüksek Değerli Hedef" Değerlendirmesi	19
2.1.7. KANARYA Sisteminin Özellikleri ve Kullanıma Alınması	20
2.1.8. Olay Günü Harekat Süreci ve Manuel Durdurma Yetkisine İlişkin Değerlendirme	22
2.1.9. Nokta Atışının İcrası, Enkaz Bölgesindeki Sıcak Çatışma ve Kimlik Tespitleri	24
2.1.10. Enkaz İncelemesi, Sivil Zayıyat ve "Pala"nın Tespiti	25
2.1.11. Olay Sonrası Gelişmeler ve Soruşturmanın Açılması	26
3. DELİLLER	28
1. İHA görüntüsü.	28
Bilirkişi Raporu: KANARYA Sisteminin Algoritmik Derecelendirme Mekanizması ve Yüksek Öncelikli Hedef (HVT) Çarpanı	28
Üniversite Öğrencilerinin Bulunduğu Alanlara Yönelik Planlanan Bombalı Saldırının	

Koordinatlar	30
Türkiye Sınırına Yakın Bölgelerde Gizlenen Mühimmat Depolarının Haritası	31
4. UYGULANACAK HUKUK	31
5. KAYNAKÇA	49

GENEL SEKRETER MEKTUBU

Sayın Katılımcılar,

Konferansın genel sekreteri olarak sizleri burada görmekten büyük bir memnuniyet duyuyorum. Türkiye'nin en çok rağbet gören hukuk konferanslarından birine ev sahipliği yapmanın heyecanını şimdiden hissediyor olmaktan gurur duyuyoruz. Yıllardır hukuk öğrencileri için etkileşimli ortamlarda ayrıcalıklı etkinlikler oluşturmak adına çaba gösteren deneyimli ekibimizle birlikte, sizleri aramızda görmek için sabırsızlanıyoruz.

Konferansımızın temel amacı, hukuk öğrencileriyle ortak ve geniş bir vizyon oluşturmak ve onlara akademik hayatları boyunca hukuk alanı kapsamında mesleki faaliyetleri deneyimleme fırsatı sunmaktır. Alanla ilgilenen birçok kişiyle rekabet içinde, sizleri mesleğe hazırlamak amacıyla eğitici ve öğretici deneyimler sunacak şekilde tasarlanmış olan duruşma simülasyonumuzda, tatmin edici bir deneyim yaşayacaksınız.

Ayrıca, konferansın hem akademik hem de organizasyon ekiplerinin sizlere harika bir deneyim sunmak için uyum içinde çalıştığını özellikle vurgulamak isterim. Bu vesileyle, değerli meslektaşım ve Sayın Genel Direktörümüz Eylül Çamyurdu'na, Genel Direktör Yardımcılarımız Duygu Aka ve Elif Atay'a organizasyona yönelik olağanüstü çabaları ve mükemmeliyetçi yaklaşımları için teşekkürlerimi sunuyorum; ayrıca akademik ekibi yönlendirmede ve oluşturulmasında gösterdiği üstün emek ve katkıları dolayısıyla Sayın Genel Sekreter Yardımcımız Safvet Yusuf Tıgılı'ya da teşekkürlerimi iletmem istiyorum.

Son olarak, konferans adına, Nemesis Court Simulations The Tradition'a katıldığımız için sizlere teşekkür etmek isterim. Mesleğine tutkuyla bağlı, meraklı ve seçkin hukuk öğrencileriyle birlikte olmaktan gurur duyuyoruz.

Saygılarımla,

DEFNE TANRIVERDİ

Nemesis The Tradition 2026 Genel Sekreteri

MAHKEME GENEL SEKRETER VEKİLİ MEKTUBU

Kıymetli Katılımcılar,

Hazırlamış olduğumuz bu Ağır Ceza dava dosyası kapsamında gerçekleştireceğimiz Nemesis Farazi Dava Yargılamalarına hepiniz hoş geldiniz.

Sözlerime başlarken, bu dosyada yer alan tüm olayların birer kurgudan ibaret olduğunu belirtmek isterim. Herkesin dosyaya daha rahat odaklanabilmesi, zamanını verimli kullanabilmesi ve üzerine titizlikle çalışabilmesi adına olay metnini olabildiğince kısa tutmaya özen gösterdik. Bizler yalnızca olayların esas noktalarını ve hukuki iskeletini inşa ettik; dosyanın tam anlamıyla şekillenmesi ve ete kemiğe bürünmesi ise siz değerli tarafların iddiaları, savunmaları ve yaratıcılığıyla birlikte olacaktır.

Olay metninde kasten bıraktığımız birçok hukuki boşluk ve gri alan bulunmaktadır. Amacımız, üç gün boyunca sürecekte olan tartışmaların doğrudan bu alanlara yönelmesidir. Bu boşlukların sizlerin derinlemesine araştırmaları, edindiğiniz bilgiler ve yapacağınız beyin fırtınaları ile doldurulmasını hedefliyor; aslında sizlere hukuki manevra yapabileceğiniz çok daha geniş bir alan tanıyoruz. Bu sebeple, dava dosyasındaki olay örgüsünü satır aralarına kadar çok iyi okuyup analiz etmeniz büyük önem taşımaktadır.

Hazırladığımız çalışma rehberinin ceza hukukuna giriş ve ilgili mevzuat kısımlarında, temel bilgiler sunarak hangi noktalara yoğunlaşmanız gerektiğine dair sizlere sadece bazı ipuçları verdik. Ancak bilmelisiniz ki ele aldığımız bu konular, mevcut hukuk sistemlerinde dahi gerçek anlamda boşluklar barındıran, sınırları henüz tam olarak çizilmemiş alanlardır. İşte tam da bu noktada sizleri yalnızca var olan kuralları uygulamaya değil; karşılaştığımız bu hukuki boşluklarda adeta birer kanun koyucu gibi düşünerek inisiyatif almaya ve bizzat hukuk yaratmaya davet ediyoruz.

Buradaki esas amacımız; hukuki vizyonumuzu güçlendirmek, tartışma ve muhakeme yeteneklerimizi geliştirmek, farklı bakış açılarını özgürce ve cesaretle ortaya koyabilmektir. Bugün burada yapılacak her savunma, sorulacak her soru ve verilecek her karar, bizleri omuz omuza yürüyeceğimiz meslek hayatımıza bir adım daha hazırlamak içindir.

Bu akademik ve mesleki çabamızın ötesinde, kişisel bir sorumluluk ve derin bir vefa duygusuyla ifade etmeliyim ki; teröre karşı verilen mücadelede canını siper eden, bu uğurda hayatını feda eden tüm kahraman Türk Silahlı Kuvvetleri personelimizi saygı, minnet ve rahmetle anıyorum. Asla unutmamalıyız ki, bugün burada güven içinde hukuk konuşabildiğimiz, adalet arayışını tartışabildiğimiz bu zemin, onların ödediği en ağır bedellerle kazanılmış bir teminattır.

Bu büyük fedakarlık karşısında bizlere düşen yegane görev; bir gün olsun tembellik etme lüksümüzün olmadığını bilmek, yüzlerce şehidimizi ve onların ne uğurda canlarını verdiklerini daima hatırdan tutmaktır. Memleketimize ve milletimize birer hukukçu olarak borçlu olduğumuz sorumluluklara sıkı sıkıya bağlanmak ve bu bilinci meslek hayatımızın her anında onurla taşımak boynumuzun borcudur.

Bu sarsılmaz kararlılıkla, analizlerin ve araştırmaların çarpışacağı, adaletin inceliklerle işleneceği, nitelikli ve ufuk açıcı bir yargılama süreci diliyor; kıymetli katkılarınız ve iştirakiniz için şimdiden her birinize teşekkür ediyorum.

Saygılarımla,

B. FURKAN ERSOY

NEMESIS
BY BAUMUN

1. TÜRK CEZA YARGISINA GİRİŞ

1.1. Ceza Hukukuna İlişkin Öğreti

1.1.1. Maddi Unsur

1.1.1.1. Fail

TCK m.37 uyarınca suçun kanuni tanımında yer alan fiilleri gerçekleştiren kişi faildir.

1.1.1.2. Fiil

Suçtan söz edilebilmesi için, öncelikle ortada failin olumlu veya olumsuz bir davranışının bulunması, bu davranışın dış dünyada bir değişikliğe neden olması ve yapılan davranış ile dış dünyada oluşan değişiklik arasında bir nedensellik bağı kurulabilmesi gerekir.

1.1.1.3. Netice

Netice, failin hareketinin dış dünyada meydana getirdiği, suç tanımına uygun değişikliklerdir. Her suçun bir neticesi vardır, neticesiz suç olmaz. Bazı suçlarda hareket ve netice birbirinden ayrılmaz haldedir.

1.1.1.4. Nedensellik İlişkisi

Suçun maddi unsurlarının varlığından bahsedilebilmesi ve kişiye sorumluluk yüklenebilmesi için, hareket ve netice arasında bir neden-sonuç ilişkisi bulunması gerekmektedir.

1.1.2. Manevi Unsur

Suçtan söz edilebilmesi için failin, suç kalıbına uygun, zararlı bir fiili, daha geniş bir ifadeyle suç tanımındaki maddi unsurları gerçekleştirmesi yeterli değildir. Suçtan söz edilebilmesi için faille fiil arasında objektif bir bağın varlığı, yani fiil ile fail arasında objektif bir bağın olması yeterli olmayıp, ayrıca faille fiil (ve neticesi) arasında sübjektif bir bağın bulunması gerekir. Fiilin manevi bir yönü olmalıdır; yani suç tanımında veya suç genel

teorisinde ortaya konulmuş olan manevi unsurların da gerçekleşmiş olması gerekir. Türk Ceza Kanunu'nda kast, taksir ve kast-taksir kombinasyonu olarak neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar olarak suçun manevi unsurları karşımıza çıkar.

1.1.2.1. Kast

Kusurluluğun esas biçimi kasttır. Kast, kanundaki tanıma uyan hareketi bilerek ve isteyerek yapmadır. Buna göre kastın unsurları bilme ve istemedir. Kasttan bahsederken bilme ve isteme unsurlarının birbirleri arasındaki bağlantı ve bu unsurların hangi ölçüde veya yoğunlukta bulunmaları gerektiğine dayanarak iki çeşit kast söz konusu olur. Türk Ceza Kanunu uyarınca doğrudan kast “suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi” şeklinde, olası kast ise “kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi” şeklinde düzenlenmiştir.

1.1.2.1.1. Doğrudan Kast

Failin düşünüp öngördüğü bir neticeyi gerçekleştirmeye yönelik iradeyle hareket ettiği durumlarda doğrudan kast vardır. Doğrudan kasta *birinci dereceden doğrudan doğruya kast* da denmektedir. Failin, suçun gerçekleşeceğini açıkça tasavvur etmesi demektir. Failin öngördüğü ve istediği neticeyi gerçekleştirmek için işlediği fiile bağlı olarak ortaya çıkan ikincil neticeler, failin fiiline zorunluluk bağı ile bağlı ise bu halde failin ikincil neticelere yönelik kastının da doğrudan kast olduğu kabul edilir. Bu doğrudan kast türüne *ikinci dereceden doğrudan doğruya kast* da denir.

1.1.2.1.2. Olası Kast

Failin suçun kanuni tanımındaki maddi unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, hareketine devam etmesi ve fiilinin olası sonuçlarını kabullenmesi halinde, olası kasttan bahsedilir. Doğrudan kast ile olası kastın farkı esas itibarıyla isteme unsurunda ortaya çıkmaktadır.

1.1.2.2. Taksir

Kusurluluğun bir diğeri türü taksirdir. Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla bir davranışın suçun kanuni tanımında gösterilen neticesi öngörülmeyle gerçekleştirilmesi demektir (TCK m.22/2). Ceza hukukunda taksir, failin suç tanımına uyan hukuka aykırı fiile iradi bir hareketle sebebiyet vermesi, ancak ortaya çıkan neticeyi öngörmemiş (bilinçsiz/basit taksir) ya da öngörse bile istememiş olmasıdır (bilinçli taksir). Taksirin varlığından bahsedebilmek için neticenin öngörülebilir nitelikte olması gereklidir. Zira öngörülmesi imkânsız bir neticeyi öngörmesi kişiden beklenemez. Taksirin unsurları, yasa da açıklık bulunması, davranış kurallarına uymama, hareketin istenmiş olması, neticenin öngörülebilir olması, öngörülebilir neticenin fail tarafından öngörülmemesi ve son olarak hareketle netice arasında nedensellik ilişkisi olarak sayılabilir.

1.1.2.2.1. Bilinçli Taksir

Failin, öngördüğü neticeyi istememesine karşın hareketini gerçekleştirmesi ve neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır. Bilinçli taksir ve olası kast birbirine çok yakındır. Her iki durumda da fail iradi hareketi sonucu meydana gelecek neticeyi öngörür. Olası kastta fail, neticenin meydana gelme tehlikesini göze alarak hareketi gerçekleştirir. Bilinçli taksirde ise meydana gelmesi ihtimal dahilinde olan neticenin gerçekleşmeyeceği inancıyla hareketin gerçekleştirilmesi söz konusudur.

1.1.2.2.2. Basit Taksir

Failin öngörülebilir bir neticeyi öngörmeyerek dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı bir hareketle fiili işlemesidir.

1.2. Hukuka Uygunluk Nedenleri

1.2.1. Meşru Savunma

Kendisine veya başkasına yönelmiş haksız bir saldırıya karşı, o anki durum ve imkanlarla, saldırı ile orantılı bir şekilde, saldırıyı engellemek amacıyla işlenen fiildir.

1.2.2. Zorunluluk Hali

Kendisine veya başkasına ait bir hakka yönelik olup, meydana gelmesine bilerek yol açmadığı ve başka türlü korunma olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kendisini veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile suç işleyen kişiye, tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan araç arasında orantı bulunması koşuluyla, ceza verilmez (TCK m. 25/2). Tehlikenin kaynağı önemli değildir. Tehlike insandan kaynaklanabileceği gibi; doğa olaylarından veya hayvanlardan da kaynaklanabilir.

1.2.3. Hukuka Uygun Emir

TCK'da yetkili bir merciden verilip yerine getirilmesi görevden dolayı zorunlu olan bir emri uygulayanın sorumlu olmayacağı belirtilmiştir (TCK m. 24/2). Bunun için bazı şartların bir araya gelmesi zorunludur. Bunlar:

- 1) Bir emrin bulunması,
- 2) Emri verenin yetkili olması,
- 3) Emrin yasalara uygun olması,
- 4) Emre uyma zorunluluğunun bulunması gerekmektedir.

1.2.4. Hakkın Kullanılması

TCK m. 26/1 uyarınca hakkını kullanan kimseye ceza verilmez. Bu hükümde hakkın kullanılması hukuka uygunluk nedeni düzenlenmiştir. Bir hakkı kullanan kimsenin hukuka aykırı bir şekilde hareket etmiş sayılamayacağı, bilinen bir gerçektir.

1.2.5. Kanun Hükümünü Yerine Getirme

Kanun hükmünü yerine getirmek amacıyla yapılan eylemler cezalandırılmaz. Kanunun tanıdığı bir hak veya yetkinin kullanılması, geniş anlamda görevin yerine getirilmesi anlamına geldiğinden, bu durum hakkın kullanılmasının kapsamındadır. TCK m. 24/1’de kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez denilmektedir. Ceza hukukuna ilişkin olmayan diğer yazılı hukuk kuralları da, bu hukuka aykırılığı ortadan kaldıran nedenin kapsamındadır. Kişiyi kanun tarafından verilen bu yetki aynı zamanda kişinin görevi olmalıdır.

1.3. Kusurluluğu Etkileyen Hata

1.3.1. Hukuki Hata

Hukuki hata, ceza normunda tanımlanmış suç tipinin varlığının bilinmemesi demektir. Ancak suç tipinin bilinmemesi ceza hukukunun kaynaklarının bağlayıcılığı bakımından ve TCK.m.4’1 uyarınca ceza hukuku açısından önem taşımaz. TCK.m.30/4’te kusurluluğu etkileyen bir hata çeşidi olarak *haksızlık yanılığı* düzenlemiştir. Haksızlık yanılığı, failin işlediği fiilin hukuk düzenince yasaklandığı bilmemesidir. TCK.m.30/4’te fail, fiilin hukuka aykırı olmadığı, haksızlık oluşturmadığı, meşru olduğu inancıyla hareket etmiş ve bu yanılığı da kaçınılmaz nitelikte ise cezalandırılmayacaktır.

1.3.2. Maddi Hata

Maddi hatada ise fail, yaptığı hareketin TCK’da suç olarak düzenlenmesi konusunda herhangi bir yanığı içinde olmamakla beraber, suçun maddiyatında ilişkin hususlarda

yanılmaktadır. Fiili hata esaslı veya geçici olabilir. Esaslı hatanın kusurluluğu etkilemesine karşılık, geçici hatada böyle bir etki söz konusu değildir. TCK..30/1’de failin taksirle hareket etmesinden bahsedilmiş ve dolayısıyla kasttan değil taksirden sorumlu tutulması öngörülmüştür.

1.4. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

1.4.1. Teşebbüs

Suçta kanunilik ilkesi gereğince failer, suç tipinde öngörülen neticenin gerçekleşmesi sonucu cezalandırılırlar. Ancak, suç tipinde yer alan neticenin failin elinde olmayan nedenler dolayısıyla gerçekleşmemesi halinde suç teşebbüs aşamasında kalır. Buna rağmen, suç oluşturulan icrai hareketlere başlanmış olması toplumsal barışı bozduğu için teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi bu hareketlerin cezalandırılması gereği doğmuştur. Teşebbüs halinde işlenen suç doğrultusunda teşebbüs hükümleri uygulanarak cezada indirimine gidilir.

1.4.2. Gönüllü Vazgeçme

Gönüllü vazgeçme halinde teşebbüsten farklı olarak suç tipinde öngörülen neticenin gerçekleşmemesi failin elinde olmayan nedenlerden değil, kendi iradesinden doğar. Gönüllü vazgeçme sonucu suçun neticesinin oluşmasının önüne geçerse bu suçtan dolayı cezalandırılmaz. Ancak failin gönüllü vazgeçmeye kadar yaptığı hareketler başka bir suç teşkil ediyorsa, fail bu zamana kadar işlediği suçlardan cezalandırılır (TCK.m.36).

1.4.3. İştirak

Kanunda tek bir kişi tarafından işlenebilmesi mümkün görülen bir suçun birden fazla fail tarafından önceden işbirliği yapmak suretiyle işlenmesine iştirak veya suça katılma denir. TCK’ da suç tipleri “her kim” şeklinde düzenlenir. Buna göre iştirak hükümleri failliği bir kimseden birçok kimseye genişleten kurallardır. İştirak kurallarının uygulanabilmesi için ise “*tipe uygun ve hukuka aykırı bir hareketin varlığı*” gereklidir. İştirak TCK’da suç ortaklığı ve faillik olarak ikiye ayrılarak düzenlenmiştir. TCK.m.37’de düzenlenen faillik kendi içinde doğrudan faillik, birlikte faillik ve dolaylı faillik olarak üçe ayrılır. Suç ortaklığı ise yine kendi içinde azmettirme ve yardım etme olarak ikiye ayrılır. Faillikte her fail kanunda öngörülen ceza oranında cezaya çarptırılır. Suç ortaklığında ise azmettiren aynı bir fail gibi

kanunda öngörülen miktarda indirimsiz olarak cezalandırılırken, yardım eden kanunda öngörölmüş cezadan yine kanunda belirtildiği oranda indirimli haliyle cezalandırılır.

1.4.4. İçtima

Kanun koyucu korumak istediği her hukuki yararı ayrı bir suç olarak düzenlemiştir. Ancak bazı durumlarda fail tarafından yapılan hareket, birden çok kanun hükmünü veya farklı hareketler aynı hükmü ihlal edebilir.

1.4.4.1. Bileşik Suç

Biri diğereinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması sebebiyle tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz.

1.4.4.2. Zincirleme Suç

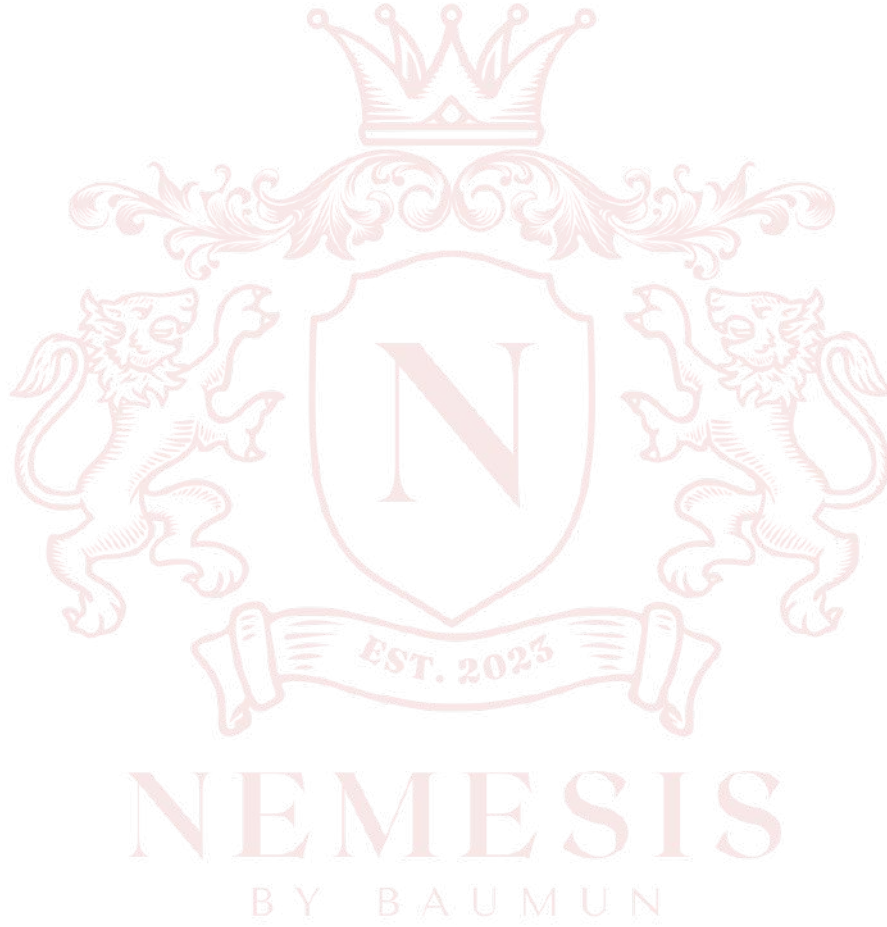
Zincirleme suç, aynı suç işleme kararıyla kanunun aynı hükmünün birden fazla kez ihlalidir. Zincirleme suçun özelliği, ortada birkaç suç bulunduğu halde bunların tek suç sayılarak, faile (artırılarak da olsa) tek ceza verilmesidir (TCK m. 43). Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri aynı suç sayılır. Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında zincirleme suç hükmü uygulanamaz.

1.4.4.3. Aynı Neviden Fikri İçtima

TCK'nın 43/2. maddesine göre, aynı neviden fikri içtima kuralının uygulanabilmesi için; aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi gerekir. Bu durumda faile tek bir ceza verilir. Ancak; bu ceza zincirleme suç hükümlerine göre artırılır. Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.

1.4.4.4. Farklı Neviden Fikri İçtima

TCK'nın 44. maddesine göre, "İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır."

2. DAVAYA GİRİŞ

2.1. Olay

2.1.1. GİRİŞ: OLAY DÖNEMİNDEKİ GENEL GÜVENLİK KONJONKTÜRÜ, 2. ÇÖZÜM SÜRECİNİN ÇÖKÜŞÜ VE "TAVİZSİZ MÜCADELE" DOKTRİNİ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kırk yılı aşkın bir süredir toprak bütünlüğüne, anayasal düzenine ve vatandaşlarının yaşam hakkına kasteden, uluslararası lojistik ve siyasi destek ağlarına sahip PKK silahlı terör örgütüyle kesintisiz ve çok boyutlu bir mücadele yürütmektedir. Bu silahlı yapı, salt dar bir coğrafyaya veya tek bir eylem türüne sıkışıp kalmayan; dönemsel konjontüre göre asimetrik harp taktiklerini sürekli güncelleyen dinamik bir tehdit unsuru olagelmıştır.

Dava konusu olayın meydana geldiği döneme gelindiğinde, terörle mücadele konjontüründe son derece kritik ve tansiyonu yüksek bir evreye geçilmiştir. Yakın geçmişte tecrübe edilen ve tarihe "2. Çözüm Süreci" olarak geçen dönemin; PKK silahlı terör örgütünün uzlaşmaz tutumu, süreci yalnızca bir oyalama taktiği olarak kullanıp şehirlere silah yığınağı yapması ve sivil katliamlarına devam etmesi neticesinde mutlak bir başarısızlıkla çökmesi, ülke güvenliği açısından tarihi bir kırılma noktası olmuştur. Bu sürecin ağır ve kanlı bilançosu, hem devlet aklında hem de milletin vicdanında "teröristle müzakere edilmez, yalnızca tavizsiz mücadele edilir" algısını sarsılmaz ve kesin bir güvenlik doktrini hâline getirmiştir.

Bu mutlak başarısızlığın ve ihanetin ardından devletin güvenlik mimarisi emsalsiz ve tavizsiz bir tasfiye operasyonuna girişmiştir. Kırsal alanda ve sınır hatlarında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ardı ardına indirdiği ağır darbeler neticesinde örgüt, hareket kabiliyetini büyük ölçüde yitirmiştir. Ancak yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan örgüt yönetimi, eylem alanını kırsaldan şehirlere taşıyarak doğrudan büyükşehirlere, sivil nüfusun yoğun olduğu alanlara ve kritik altyapı tesislerine kaydırma kararı almıştır. Literatürde "yüksek zayıatlı şehir terörizmi" olarak adlandırılan bu acımasız eylem doktrininde; sivillerin bir arada

bulunduğu meydanlar, üniversite çevreleri, toplu taşıma merkezleri ve turistik alanlar açık hedef hâline getirilmiştir.

Bu kanlı strateji, yeni "tavizsiz mücadele" doktrinini benimseyen devletin tüm istihbarat ve güvenlik mekanizmaları üzerinde eşi benzeri görülmemiş bir operasyonel baskı ve teyakkuz durumu yaratmıştır. Ülke genelinde art arda engellenen bombalı saldırı girişimleri, ele geçirilen yüzlerce kiloluk patlayıcı düzenekleri ve deşifre edilen eylem planları; güvenlik bürokrasisinde her an yeni bir sivil katliamının yaşanabileceği yönündeki haklı kriz algısını en üst seviyeye tırmandırmıştır. İstihbarat birimlerinin ekranlarına her gün düşen "çok gizli / ivedi" kodlu saldırı ihbarları, güvenlik güçlerini salt savunma pozisyonundan çıkararak, zamanla saliseler bazında yarışılan bir "önleyici vuruş (preemptive strike)" refleksini uygulamaya mecbur bırakmıştır. Artık hedef görüldüğü an, müzakereye veya tereddüde mahal bırakılmaksızın imha edilmek zorundadır.

Öte yandan, örgütün ülke içindeki bu yıkıcı eylemlerini koordine eden, patlayıcı sevkiyatını sağlayan ve uyuyan hücrelere talimat veren asıl yönetici kadrolarının sınır ötesindeki otorite boşluğundan faydalanarak güvenli bölgelere yerleşmiş olması, tehdidin boyutunu daha da karmaşık hâle getirmiştir. Sınır ötesindeki bu yapılanmalar, adeta birer "terör üretim merkezi" gibi çalışarak yurt içindeki metropollere sürekli eylem ihraç etmeye başlamıştır.

Sonuç itibarıyla dava konusu olay; sıradan bir asayiş ortamında değil; "2. Çözüm Süreci" tecrübesinin ardından devletin ve milletin teröre karşı sıfır tolerans gösterdiği, yaklaşan büyük sivil katliamlarını önlemek adına askeri personelin ağır bir "zaman, istihbarat ve sonuç" baskısı altında görev yaptığı ve insan kapasitesinin sınırlarını aşan bilgi akışının yönetilmek zorunda kalındığı son derece zorlu, olağanüstü bir güvenlik konjonktüründe meydana gelmiştir.

2.1.2. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Otonom Sisteme İhtiyacı ve Kanarya Projesinin Tedarik Süreci

Artan "yüksek zayıf şehir terörizmi" tehdidi ve devletin benimsediği "önleyici vuruş" doktrini, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) sınır ötesi operasyonlardaki teknolojik ihtiyaçlarını köklü bir şekilde değiştirmiştir. TSK envanterinde bulunan mevcut Silahlı İnsansız Hava Araçları (SİHA), her ne kadar keşif ve imha konusunda üstün yeteneklere sahip olsa da; toplanan devasa boyuttaki uydu görüntülerinin (IMINT), sinyal istihbaratının (SIGINT) ve saha ajanlarından gelen anlık verilerin insan operatörler tarafından analiz edilip teyit edilmesi süreci, operasyonel hızı yavaşlatan temel bir darboğaz hâline gelmiştir.

"Yüksek Değerli Hedeflerin (High-Value Targets)" tespiti ile vurulması arasındaki süre (sensor-to-shooter loop), insan analizine bırakıldığında fırsatların kaçırılmasına neden olmaktadır. Saniyelerin bile büyük metropollerde patlayacak bir bombaya veya kaybedilecek yüzlerce sivil cana mal olabileceği bu olağanüstü güvenlik atmosferi; devasa veri akışını saliseler içinde işleyebilecek, insan faktörünün yarattığı bilişsel gecikmeleri ortadan kaldıracak ve SİHA'larla entegre çalışacak "yapay zeka destekli otonom bir hedefleme sistemine" yönelik acil ihtiyacı doğurmuştur.

Bu stratejik ve hayati ihtiyaç doğrultusunda TSK ve ilgili savunma tedarik makamları, milli savunma sanayisinde faaliyet gösteren özel hukuk tüzel kişisi **Kapatek Savunma Sistemleri A.Ş.** ile olağanüstü hal ve milli güvenlik istisnaları kapsamında, "ivedi tedarik" usulüyle sözleşme imzalamıştır. İhale ve proje şartnamesinde Kapatek A.Ş.'den; SİHA envanterine doğrudan entegre edilebilen, çoklu istihbarat verilerini eşzamanlı çaprazlayan, hedeflerin örgütsel kimliklerini algoritmik olarak doğrulayan ve belirli bir kesinlik eşiği aşıldığında insan onayını beklemezsizin mühimmat ateşleme yeteneğine (Tam Otonomi - LAWS) sahip bir sistem geliştirmesi talep edilmiştir.

Bu kapsamda başlatılan projenin teknik yürütüm sorumluluğuna ve proje direktörlüğüne, yapay zeka ve otonom sistemler alanında uzman olan sanık Dr. Beyza SOLAK getirilmiş ve "**KANARYA**" kod adlı projenin geliştirilmesine başlanmıştır.

2.1.3. Kanarya Sisteminin Geliştirilme Süreci, Test Aşaması Bulguları ve İdarenin Hızlandırma Baskısı

Sözleşmenin imzalanmasının ardından Kapatek Savunma Sistemleri A.Ş. bünyesinde, sanık Dr. Beyza SOLAK'ın direktörlüğünde KANARYA sisteminin yazılım ve makine

öğrenmesi (machine learning) süreçleri hızla başlatılmıştır. Başlangıç aşamasında laboratuvar ortamında ve nizami simülasyonlarda sistemin; uydu görüntüleri, ısı izleri ve sinyal verilerini harmanlayarak hedefleri tespit etme hızı, insan analizinin fersah fersah ötesinde bir başarı göstermiştir. Ancak projenin "Saha Testi ve Doğrulama" fazına geçildiğinde, sanık Dr. SOLAK ve ekibi tarafından sistemin ciddi bir algoritmik zaafiyeti tespit edilmiştir.

Soruşturma dosyasına mübrez proje ilerleme raporlarında ve iç yazışmalarda açıkça görüldüğü üzere; KANARYA sistemi açık arazide ve üniformalı/silahlı terörist unsurların tespitinde yüksek isabet sağlarken, sivil-asker ayrımının muğlaklaştığı kasaba, köy ve düzensiz yerleşim yerlerinde ciddi bir "yanlış pozitif (false positive)" eğilimi göstermeye başlamıştır. Sistem algoritmalarının, sivil inşaat şantiyelerini, işçi lojmanlarını veya göçmen hareketliliklerini terör örgütünün "lojistik veya barınma merkezleri" ile karıştırdığı raporlanmıştır. Sanık Dr. SOLAK, sistemin tam otonom (insan onaysız ateşleme) yeteneğiyle sahaya sürülebilmesi için, yapay zekanın sivil yerleşim verileriyle daha fazla eğitilmesi gerektiğini ve bunun için en az 12 ila 18 aylık bir ek geliştirme süresine ihtiyaç duyulduğunu Savunma Sanayii Başkanlığı ve TSK makamlarına resmi olarak bildirmiştir.

Ancak tam da bu süreçte, ülke genelinde tırmanan "yüksek zayıatlı şehir terörizmi" dalgası kapsamında, büyük şehirlerdeki kalabalık sivil alanlara yönelik peş peşe planlanan kanlı eylemlerin istihbaratı güvenlik birimlerinin ekranlarına düşmeye başlamıştır. Bu saldırıları organize eden üst düzey örgüt yöneticilerinin sürekli yer değiştirerek ve sivil alanlara sızarak klasik takip yöntemlerinden sıyrılması, devlet makamlarında telafisi imkansız bir panik ve aciliyet durumu yaratmıştır.

Bu olağanüstü iklimde, TSK komuta kademesi ve ilgili tedarik makamları, Kapatek A.Ş. yöneticileri ve bizzat proje direktörü Dr. Beyza SOLAK üzerinde emsalsiz bir "acil teslimat" baskısı kurmuştur. Dosyadaki tanık ifadeleri ve toplantı tutanaklarına göre askeri yetkililer; "Mükemmeli bekleyecek vaktimiz yok, sahada binlerce vatandaşımızın canı tehlikede. Sistem, örgütün hareketli unsurlarını ve yönetici kadrolarını bulabilecek kapasitedeyse hemen envantere almalıyız, sivil zayıat (yanlış pozitif) riskini sahadaki

personelimizin manuel denetimiyle tolere edeceğiz" diyerek projenin tamamlanmadan operasyonel hâle getirilmesini emretmiştir. Milli güvenlik kaygıları ve sözleşmenin tek taraflı feshi yaptırımlarıyla köşeye sıkışan Kapatek A.Ş. yönetimi, sistemin sahadaki sürümünü erken teslim etmeyi kabul etmiştir.

Sanık Dr. Beyza SOLAK, sistemin sivil yerleşimlerde otonom olarak masum insanları vurma riskini (bilinçli taksirini) en aza indirmek ve üzerindeki bu ağır devlet baskısını operasyonel bir tedbirle dengelemek zorunluluğu hissetmiştir. Bu doğrultuda sanık Dr. SOLAK; sistemin kusurlu algoritmasına rağmen TSK'ya teslim edilmesine onay verirken, otonom ateşleme protokolünün arasına zorunlu bir yama (patch) olarak "45 Saniyelik İnsan Denetimi ve Veto (Human-on-the-loop)" özelliğini entegre edilmesini şart düşerek teslim etmiştir.

2.1.4. Özşanlı İnşaat A.Ş.'nin Bölgedeki Stratejik Faaliyetleri ve Projenin Kapsamı

Suriye'nin kuzeyinde TSK tarafından icra edilen hareketlerin başarısı ve bölgenin güvenliğinin tesisi, büyük ölçüde lojistik ikmal yollarının sürekliliğine bağlıdır. Bu çerçevede Özşanlı İnşaat A.Ş., devletin ilgili makamlarıyla imzalanan sözleşme uyarınca **"Tel Abyad Lojistik Aks ve Altyapı Güçlendirme Projesi" ni üstlenmiştir. Projenin teknik detayları incelendiğinde, işin sadece basit bir yol yapımı olmadığı; TSK'nın ağır zırhlı araçlarının (tank, obüs, kirpi vb.) hızlı intikaline uygun, yüksek tonaj kapasiteli 42 kilometrelik bir yol hattı ile bu hattın stratejik noktalarına inşa edilen 18 adet betonarme menfez ve su geçiş sistemini kapsadığı görülmektedir.

Şirket, operasyon sahasının en riskli bölgelerinde, TSK unsurlarının doğrudan koruması altında faaliyet göstermektedir. Projenin hızı, hareketin ikmal kabiliyetini doğrudan etkilediği için Şirket, bölgede yüksek kapasiteli bir beton santrali kurmuş ve hem Türkiye'den gelen uzman teknik personeli hem de yerel iş gücünü kapsayan 120 kişilik bir ekibi sahaya sürmüştür. İşçilerin güvenliği ve operasyonel verimlilik adına, şantiye sahasının

hemen bitişişinde etrafı yüksek tel örgülerle çevrili, jeneratör destekli bir konteyner kampı tesis edilmiştir.

2.1.5. Konaklama Düzenindeki Zorunlu Değişiklik ve Lojistik Taşınma Süreci

Olay tarihinden yaklaşık iki hafta önce, bölgedeki mevsimsel yağışların şiddetlenmesi sonucunda şantiye sahasının kurulu olduğu arazide ciddi bir "zemin instabilitesi" (toprak kayması ve çökme riski) baş göstermiştir. Şirket mühendisleri tarafından hazırlanan teknik raporda; konteynerlerin ağırlığının yumuşayan zeminde kaymalara yol açtığı, elektrik tesisatının su baskınları nedeniyle kısa devre yaparak yangın riski oluşturduğu ve foseptik hatlarının patlayarak ciddi bir salgın hastalık tehdidi yarattığı tespit edilmiştir.

Bu acil durum üzerine Şirket, işçilerin can güvenliğini korumak amacıyla "Geçici Tahliye Protokolü"nü devreye sokmuştur. Bu kapsamda;

Şantiyeye 3,5 kilometre mesafede bulunan Tel Abyad ilçe merkezindeki bir mahallede, daha önce otel ve apartman olarak kullanılan iki adet betonarme bina Şirket tarafından 6 aylığına kiralanmıştır.

Taşınma işlemleri olaydan 4 gün önce tamamlanmış; Türk ve Suriyeli işçiler, eşyalarıyla birlikte bu sivil konutlara yerleştirilmiştir.

2.1.6. "Pala" Kod Adlı Halil Avşaroğlu'na İlişkin İstihbarat Raporları ve "Yüksek Değerli Hedef" Değerlendirmesi

Soruşturma dosyasına yansıyan Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Başkanlığı müşterek raporlarına göre; silahlı terör örgütünün sözde üst düzey yöneticilerinden olan ve "Pala" kod adını kullanan Halil Avşaroğlu, sıradan bir örgüt mensubu değil, örgütün metropollerdeki kanlı eylemlerini organize eden "şehir yapılanması ve özel kuvvetler" biriminin bir numaralı sorumlusudur. Güvenlik güçleri tarafından uzun yıllardır kırmızı bültenle aranan bu şahıs; sürekli kılık ve yer değiştirmesi, elektronik iletişim

cihazlarını kullanmaktan kaçınması nedeniyle istihbarat jargonunda yakalanması en zor "Yüksek Değerli Hedef" (High-Value Target - HVT) kategorisinde sınıflandırılmıştır.

Olay tarihinden önceki son birkaç aylık dönemde, sahadan elde edilen insan kaynağına dayalı istihbarat (HUMINT) ve teknik takipler ışığında son derece kritik ve acil bir bilgiye ulaşılmıştır: Pala'nın, 1. Bölümde detaylandırılan yeni terör doktrini çerçevesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki büyük bir metropolde, on binlerce sivilin bir arada bulunduğu alanlara yönelik eşzamanlı ve çok yüksek tesirli bir bombalı katliamın son hazırlıklarını yürüttüğü tespit edilmiştir. İlgili istihbarat notlarında; şahsın yurt içindeki uyuyan hücrelere patlayıcı düzeneği (C4 ve şarapnel) sevkiyatını tamamlamak üzere olduğu, gerekli lojistik desteği bizzat sınır ötesinden koordine ettiği ve bu eylemin engellenememesi hâlinde cumhuriyet tarihinin en ağır sivil kayıplarından birinin yaşanacağı "Çok İvedi/Kırmızı Kod" ile devletin zirvesine raporlanmıştır.

2.1.7. KANARYA Sisteminin Özellikleri ve Kullanıma Alınması

Kapatek Savunma Sistemleri A.Ş. tarafından geliştirilen ve olay tarihinde TSK envanterinde entegre olarak kullanılan KANARYA sistemi, salt bir istihbarat veya karar destek yazılımı olmayıp, literatürde "Ölümcül Otonom Silah Sistemi" (Lethal Autonomous Weapons System - LAWS) olarak tanımlanan ileri düzey bir yapay zeka harp aracıdır. Sistem; uydu görüntüleri (IMINT), sinyal istihbaratı (SIGINT), coğrafi bilgi sistemleri ve geçmiş operasyonel veri tabanlarını çok katmanlı sinir ağları üzerinden eş zamanlı olarak işleyerek, sahada "yüksek olasılıkla örgütsel faaliyet yürütülen bölgeleri" tespit etme kabiliyetine sahiptir. Sistemin olay tarihinde kullanılan güncel sürümü, belirli bir algoritmik doğruluk eşiği (Güven Skoru - Confidence Score) aşıldığında, insan onayına veya manuel hedef işaretlemesine ihtiyaç duymaksızın hedefi kilit altına alıp (lock-on) mühimmat bırakma prosedürünü otomatik olarak başlatacak şekilde programlanmıştır.

Soruşturma dosyasına celp edilen proje test raporları, sistem log kayıtları ve bilirkişi incelemelerinde sistemin teknik zaafiyetlerine ilişkin çarpıcı bulgulara rastlanmıştır.

KANARYA sisteminin hedef tespiti bakımından açık arazide ve nizami çatışma bölgelerinde yüksek başarı oranlarına ulaştığı görülmüşse de; sivil-asker ayrımının muğlaklaştığı, özellikle sivil yoğunluğunun yüksek olduğu kasaba, köy ve geçici yerleşim alanlarında "yanlış pozitif" (false positive) sonuç verme riskinin tehlikeli boyutlarda olduğu tespit edilmiştir. Sistem algoritmalarının, düzensiz göçmen kampları, işçi lojmanları veya geçici şantiye alanları gibi kalabalık ve düzensiz sivil hareketliliği barındıran lokasyonları, terör örgütlerinin "lojistik merkezleri veya karargâhları" ile karıştırdığı, bu tür yerleşimlerde sistemin ürettiği güven skorunun yapay olarak yükseldiği hazırlık aşamasındaki testlerde açıkça raporlanmıştır.

Soruşturma dosyasına yansıyan teknik yazışmalar ve sanık beyanları incelendiğinde; KANARYA projesinin teknik yürütümünden sorumlu direktör sanık Dr. Beyza SOLAK'ın, sistemin sivil yoğunluklu alanlarda ürettiği bu "yanlış pozitif" tehlikesini ve olası sivil zayıat riskini açıkça öngördüğü tespit edilmiştir. Ancak sanık Dr. SOLAK, sahadaki reaksiyon süresini (sensor-to-shooter loop) kısaltmak ve sistemin pazarlanabilir otonomi seviyesini yüksek tutmak amacıyla otonom hedefleme algoritmasını sivil bölgeler için tamamen devre dışı bırakma yoluna gitmemiştir. Bunun yerine sanık; ağır bir neticenin (sivil ölümlerinin) gerçekleşmeyeceği inancıyla hareket etmiş, bu inancını da sahadaki askeri personelin dikkatine, tecrübesine ve sistemde var olan veto (durdurma) yetkisine dayandırmış ve güvenmiştir.

Sanık Dr. SOLAK'ın, öngördüğü bu riski tolere edebilmek ve operatöre hedefi doğrulayabilmesi için daha fazla fırsat tanımak amacıyla, sistemin standart otonom ateşleme protokolüne özel olarak müdahale ettiği anlaşılmıştır. Bu kapsamda yazılım ekibine verilen talimatla, sivil yerleşim yeri emareleri taşıyan bölgelerde sistem kilitlendiğinde mühimmat bırakılmadan önceki karar penceresine ek süre tanımlanmış ve standart geri sayım süresi bilinçli olarak 45 saniyeye çıkarılmıştır. Bu "İnsan Denetimi ve Veto" (Human-on-the-loop) protokolüne göre; sistem otonom imha kararı aldığı anda mühimmatı derhal bırakmamakta, operatör ekranında görsel ve işitsel uyarılar eşliğinde 45 saniyelik bir geri sayım başlatmaktadır. Süre zarfında, İHA operatörü veya hareket merkezi komutanlığı tarafından

sistem arayüzündeki "MANUEL DURDURMA / VETO (ABORT)komutunun verilmesi hâlinde otonom saldırı iptal edilmektedir.

2.1.8. Olay Günü Harekat Süreci ve Manuel Durdurma Yetkisine İlişkin Değerlendirme

Olay günü, sınır ötesi harekat bölgesinde görevli İHA birliğinde sanık Yzb. Umut İŞILOĞLU, İHA görev komutanı (operatör) olarak nöbetçi bulunmaktadır. Harekat merkezinde ise sanık Kurm. Alb. Alp TAŞKIN, nöbetçi harekat amiri sıfatıyla operasyonel komutayı yürütmektedir. Aynı zaman diliminde operasyon bölgesine ilişkin anlık görüntüler ve sinyal verileri, KANARYA yapay zeka sistemi tarafından insan müdahalesi olmaksızın otonom olarak taranmakta ve analiz edilmektedir.

Günün ilerleyen saatlerinde KANARYA sistemi; geçmiş istihbarat verileri, hareketlilik analizi ve terör örgütü yöneticisi Pala kod adlı Halil Avşaroğlu'nun koordinat eşleşmelerini algoritmik olarak işleyerek, Tel Abyad ilçe merkezine bağlı sivil yerleşim alanında bulunan (ve sonradan Şirket işçilerinin lojmanı olduğu anlaşılan) binayı "KIRMIZI LİSTE - YÜKSEK ÖNCELİKLİ HEDEF (Tier 1 High-Value Target)" olarak işaretlemiştir. Sistem algoritmaları, hedefin yıllardır aranan ancak izi bulunamayan düzeyde kritik bir şahıs olduğunu ve kaçırılmaması gereken dar bir "fırsat penceresi" (window of opportunity) yakalandığını değerlendirerek, otonom angajman kuralları gereği insan onayı beklemezsizin hedefi kilit altına almıştır. İHA arayüzünde "YÜKSEK ÖNCELİK: KRİTİK HEDEF TESPİT EDİLDİ - OTONOM ATEŞLEME İÇİN SON 45 SANİYE" uyarısı verilerek mühimmat bırakma prosedürü ve sistem tasarımcısı sanık Dr. Beyza SOLAK tarafından entegre edilen "ek karar süresi" geri sayımı başlatılmıştır.

Sistemin otonom ateşleme protokolünü başlatması üzerine, hedef bölgesinden gelen canlı görüntüleri inceleyen sanık Yzb. Umut İŞILOĞLU, binanın etrafında gündelik hayatı andıran bir hareketlilik gözlemlemiştir. KANARYA sisteminin kullanıcı arayüzü (UI), ham optik görüntülerin üzerine hedefin operasyonel değerini vurgulayan "Acil Tehdit" ve "Kırmızı

Liste" gibi agresif görsel uyarılar yansıtarak operatör üzerinde psikolojik bir baskı kuracak şekilde tasarlanmıştır. Yzb. İŞİLOĞLU, sivil emareleri hissetmesine rağmen, sistemin yarattığı bu bilişsel aşırı yük (cognitive overload) ve hedefin "en üst düzey öncelik" taşıdığına dair sistemsel ısrar karşısında ciddi bir ikilem yaşamıştır. Bu noktada sanık Yzb. İŞİLOĞLU'nun, sistemi derhal durdurarak sivillerin yaşam hakkına yönelik ağır neticeyi önleme yükümlülüğü (garantörlüğü) doğmuştur.

Yzb. İŞİLOĞLU, 45 saniyelik dar zaman penceresinin yarattığı baskı altında, inisiyatif olarak sistem arayüzündeki "MANUEL DURDURMA / VETO" komutunu doğrudan kullanmak yerine, geri sayım devam ederken üst komutanı sanık Kurm. Alb. Alp TAŞKIN ile iletişim kurmuştur. İletişim kayıtlarına göre Yzb. İŞİLOĞLU; "Komutanım, KANARYA sistemi kırmızı listeli bir hedef tespitiyle en yüksek öncelik alarmı veriyor ve otonom ateşleme geri sayımını başlattı. Ancak ekranda sivil konut izlenimi veren bir hareketlilik var. Sistem arayüzündeki hedefleme baskısı yüzünden görüntüyü net teyit edemiyorum, VETO edelim mi?" diyerek talimat talep etmiştir.

Bu bildirim üzerine hareket amiri Kurm. Alb. Alp TAŞKIN; bir yanda arayüzdeki sivil hareketlilik şüphesini, diğer yanda ise Pala kod adlı Halil Avşaroğlu'nun uzun süredir aranan, bulunamayan ve güvenlik birimlerinin kesin istihbaratlarına göre çok yakında ağır sonuçları olacak büyük bir metropol saldırısını bizzat yönetecek kişi olduğu gerçeğini değerlendirmek zorunda kalmıştır. Alb. TAŞKIN, yapay zekanın da teyit ettiği üzere bu şahsın o an etkisiz hâle getirilememesi (veto edilmesi) durumunda, hedefin tekrar kayıplara karışacağı ve planlanan büyük terör eyleminin engellenemeyeceği inancıyla ağır bir karar baskısı altında kalmıştır.

Bu acil durum ve "iki ağır netice arasında seçim yapma" psikolojisiyle hareket eden Albay TAŞKIN, operatörün sivil şüphesine rağmen, fırsatın bir daha ele geçirilemeyeceği değerlendirilmesiyle Yzb. İŞİLOĞLU'na; "Hedef kırmızı listede ve çok yüksek öncelikli. Yıllardır onu arıyoruz ve eli kulağındaki eylemi an meselesi. Onu elimizden kaçırırsak bedeli

çok ağır olur, bu operasyonel fırsatı bir daha bulamayız. VETO butonuna basma, bırak sistem atışı tamamlasın." şeklinde talimat vermiştir.

Bu talimat üzerine sanık Yzb. Umut İŞILOĞLU, parmağı VETO butonunun üzerinde olmasına ve sistemin kendisine tanıdığı yasal sürenin henüz dolmamış olmasına rağmen, komutanının emrine ve hedefin yüksek operasyonel değerine uyararak sisteme müdahale etmemiştir. Sanıkların bu ihmali davranışları (hareketsiz kalmaları) neticesinde 45 saniyelik süre dolmuş ve KANARYA sistemi otonom olarak mühimmatı ateşlemiştir.

2.1.9. Nokta Atışının İcrası, Enkaz Bölgesindeki Sıcak Çatışma ve Kimlik Tespitleri

KANARYA yapay zeka sisteminin otonom karar mekanizmasına askeri personel tarafından yasal süresi içinde (45 saniye) müdahale edilmemesi neticesinde, sistem SİHA üzerinde bulunan lazer/GPS güdümlü akıllı mühimmatı hedef koordinatlara serbest bırakmıştır.

Soruşturma dosyasına yansıyan teknik harp raporlarına göre; gerçekleştirilen operasyonda, hedef bölgeyi ve çevresindeki sivil yapıları tamamen harabeye çevirecek yüksek tonajlı genel maksat bombaları kullanılmamıştır. Bunun yerine, SİHA envanterinde yer alan ve nokta atışı (precision strike) yapabilen orta çaplı, taktik akıllı mühimmat tercih edilmiştir. Bu mühimmat, dışarıdan sivil lojman görünümünde olan binanın tamamını yerle bir edecek büyüklükte olmamakla birlikte; sadece tek bir odayı imha edecek kadar küçük bir mikro-mühimmat da değildir. Mühimmat, KANARYA sisteminin Pala'ya ait sinyali tespit ettiği binanın doğu kanadını tam isabetle vurarak infilak etmiş; patlamanın şiddetiyle yapının o bölümündeki taşıyıcı kolonların parçalanması neticesinde ilgili kanatta ölümcül ve ağır bir göçük meydana gelmiştir.

Patlama sesinin duyulmasından sadece dakikalar sonra, etraftaki sivil binalarda ve kasabanın sokaklarında gizlenmiş durumda olan (uyuyan hücre konumundaki) çok sayıda ağır silahlı terör örgütü mensubu, enkaz bölgesine intikal ederek alanı kordon altına almıştır. Teröristlerin bu olağanüstü reaksiyon hızı, sivil mahalle olarak görünen o bölgenin fiilen bir örgüt garnizonu gibi kullanıldığını ve hedefi sağ ele geçirmek amacıyla yapılacak olası bir kara operasyonunun TSK unsurları için doğrudan ağır bir pusuya düşmek anlamına geleceğini kanıtlamıştır.

Olayın hemen akabinde hedefi teyit etmek ve enkazı güvence altına almak amacıyla sınır hattından havalanan Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı Ani Müdahale Kuvveti (Özel Kuvvetler) bölgeye intikal ettiğinde, enkazın etrafında mevzilenmiş olan PKK/KCK terör örgütü mensupları ile TSK unsurları arasında şiddetli bir sıcak çatışma patlak vermiştir. Yaklaşık 45 dakika süren yoğun çatışma neticesinde terörist unsurlar etkisiz hâle getirilmiş veya geri çekilmeye zorlanmış, TSK unsurları enkaz bölgesinin fiziki güvenliğini tam olarak sağlamıştır.

2.1.10. Enkaz İncelemesi, Sivil Zayıat ve "Pala"nın Tespiti

Çatışma bölgesinin emniyete alınmasının ardından hızla başlatılan enkaz arama ve kurtarma çalışmaları neticesinde çıkarılan cesetler, kimlik tespiti için adli tıp birimlerine sevk edilmiştir. Yapılan otopsi ve kimlik tespit çalışmalarında, davanın esasını oluşturan ağır ve karmaşık bilanço resmiyet kazanmıştır.

Orta çaplı mühimmatın neden olduğu göçükte hayatını kaybeden şahıslardan 6 (altı) kişinin; herhangi bir silahlı örgütle bağlantısı bulunmayan, Özşanlı İnşaat A.Ş. bünyesinde çalışan ve toprak kayması riski nedeniyle olaydan sadece birkaç gün önce bu binaya zorunlu olarak yerleştirilen sivil Türk vatandaşı inşaat işçileri olduğu tespit edilmiştir. İşçilerin ölüm nedeninin patlama basıncı (barotravma) ve göçük altında kalmaya bağlı künt travma/asfiksi olduğu tutanaklara geçirilmiştir.

Ancak aynı göçük alanından çıkarılan ve Şirket personeli ile eşleşmeyen bir ceset üzerinde yapılan biyometrik (parmak izi ve DNA) eşleştirmelerde; güvenlik güçlerince yıllardır "Çok İvedi/Kırmızı Kod" ile aranan, Ankara'daki kanlı bombalı saldırının mimarı olan terör örgütü yöneticisi "Pala" kod adlı Halil Avşaroğlu'nun kimliği kesin olarak doğrulanmıştır.

Pala'nın üzerinden ve yakınındaki korunaklı çanta içerisinden; şifrelenmiş dijital materyaller, el yazısı notlar ve detaylı şehir haritaları ele geçirilmiştir. Bu belgeler üzerinde yapılan ön incelemede; Ankara'da on binlerce sivilin ve üniversite öğrencilerinin bulunduğu alanlara yönelik planlanan bombalı saldırının koordinatları, patlayıcı düzeneklerinin yerleştirileceği noktalar ve saldırı anına ilişkin zaman çizelgeleri tespit edilmiştir. (delil-3)

Mühimmat Haritası ve Dış Destek: Ele geçirilen dokümanlar arasında, dış güçler aracılığıyla temin edilen ve saldırıda kullanılmak üzere Türkiye sınırına yakın bölgelerde gizlenen mühimmat depolarının haritası da bulunmuştur. (delil-4) Nitekim bu haritadaki koordinatlar takip edildiğinde, TSK unsurları tarafından bahse konu patlayıcılar bulunmuş ve yerinde imha edilerek Ankara'da yaşanacak muhtemel facianın önüne geçilmiştir.

Bu durum, terörist Halil Avşaroğlu'nun TSK'nın hava saldırılarından korunmak amacıyla, Özşanlı İnşaat işçilerinin kaldığı bu sivil lojmanı bizzat "canlı kalkan / kamufraj" olarak kullandığını kanıtlamıştır. Netice itibarıyla; KANARYA sistemi hedef tespitinde teknik olarak haklı çıkmış, devletin bekasını tehdit eden 1 numaralı hedef (Pala) etkisiz hâle getirilmiş; ancak sistemin istihbarat körlüğü ve hedefin arasına sızdığı masumların varlığı nedeniyle 6 sivil Türk vatandaşının yaşam hakkı geri döndürülemez şekilde ihlal edilmiştir.

2.1.11. Olay Sonrası Gelişmeler ve Soruşturmanın Açılması

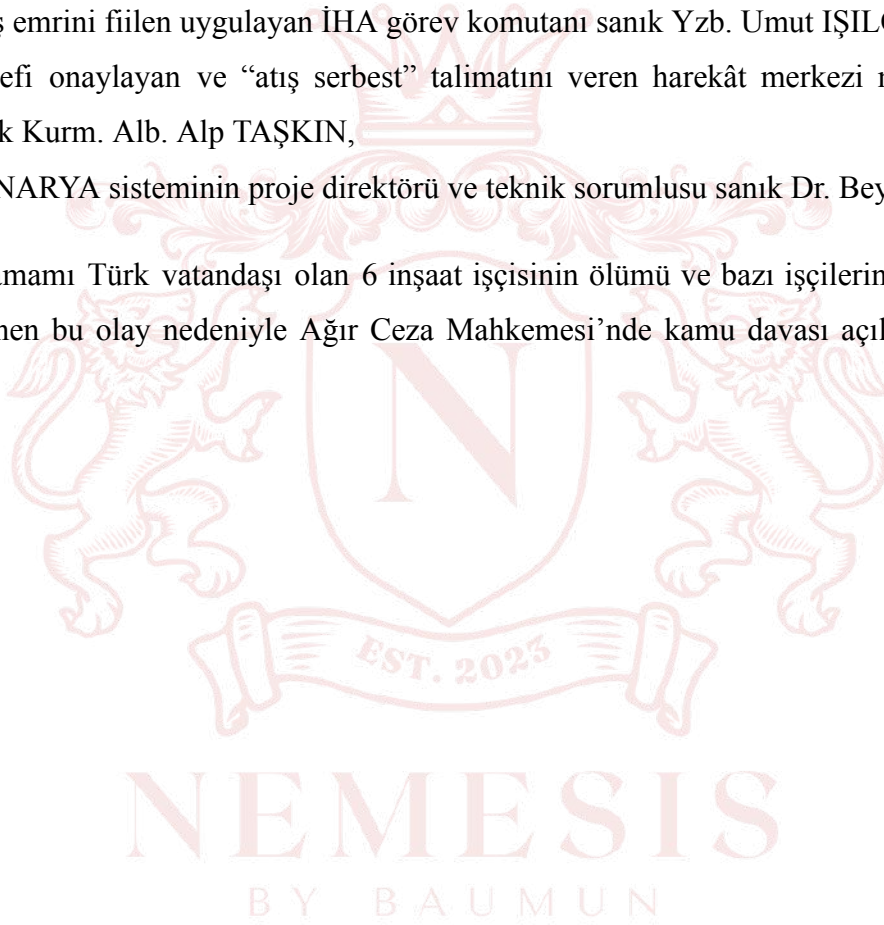
Olayın ardından, sınır ötesi bölgeden Türkiye'ye intikal eden bilgiler ve Şirket yetkililerinin beyanları ile, vurulan binalarda hayatını kaybeden kişilerin Şirketin işçileri olduğu, bu işçilerin olay tarihinden önce konteyner sahasındaki teknik arıza nedeniyle kasaba içindeki söz konusu binalara yerleştirildiği ortaya çıkmıştır.

Hayatını kaybeden işçilerin yakınları, buldukları illerdeki Cumhuriyet başsavcılıklarına başvurarak, yakınlarının Türk vatandaşı, sivil ve inşaat işçisi olduklarını; herhangi bir örgütsel faaliyet içinde bulunmadıklarını ve kendi devletlerinin yürüttüğü sınır ötesi operasyonda yanlış değerlendirme sonucu öldürüldüklerini belirterek şikayetçi olmuşlardır.

Bu başvurular, basına yansıyan bilgiler ve resmi yazışmalar çerçevesinde yürütülen soruşturma neticesinde;

- Ateş emrini fiilen uygulayan İHA görev komutanı sanık Yzb. Umut İŞİLOĞLU,
- Hedefi onaylayan ve “atış serbest” talimatını veren harekât merkezi nöbetçi amiri sanık Kurm. Alb. Alp TAŞKIN,
- KANARYA sisteminin proje direktörü ve teknik sorumlusu sanık Dr. Beyza SOLAK,

hakkında tamamı Türk vatandaşı olan 6 inşaat işçisinin ölümü ve bazı işçilerin yaralanması ile neticelenen bu olay nedeniyle Ağır Ceza Mahkemesi’nde kamu davası açılmasına karar verilmiştir.

3. DELİLLER

1. İHA görüntüsü.

Bilirkişi Raporu: KANARYA Sisteminin Algoritmik Derecelendirme Mekanizması ve Yüksek Öncelikli Hedef (HVT) Çarpanı

Kapatek Savunma Sistemleri A.Ş. tarafından geliştirilen KANARYA yapay zeka sistemi, sahadan akan devasa veriyi anlamlandırmak için çok katmanlı sinir ağları (deep neural networks) ve algoritmik bir puanlama mimarisi kullanmaktadır. Soruşturma dosyasına sunulan teknik bilirkişi raporlarına göre sistem; uydu görüntülerini (IMINT), elektronik sinyal istihbaratını (SIGINT) ve istihbarat havuzundaki geçmiş verileri eşzamanlı olarak çaprazlayarak, ekrandaki her bir obje veya koordinat için 0 ile 100 arasında değişen bir "**Tehdit Kesinlik Skoru (Confidence Score)**" üretmektedir.

Sistemin angajman kuralları (Rules of Engagement) yazılım mimarisine kodlanırken, bu skorlama mekanizması belirli eşik değerlere bağlanmıştır:

- **%0 - %75 Arası (Düşük/Orta Risk):** Sistem yalnızca "Karar Destek/İzleme" modunda kalır. Operatörü uyarır ancak ateşleme prosedürünü başlatmaz.

- **%75 - %89 Arası (Yüksek Risk):** Sistem manuel hedefleme önerir. Atış için insan operatörün fiziki olarak hedefi kilitlemesi ve tetiğe basması (Human-in-the-loop) gerekir.
- **%90 ve Üzeri (Mutlak Tehdit / Tam Otonomi):** Sistem, hedefin örgütsel niteliğinden algoritmik olarak emin kabul edilir. İnsan onayı beklemeksizin hedefi otonom olarak kilitler (lock-on) ve mühimmat bırakmak üzere **"45 Saniyelik Veto Geri Sayımını"** başlatır.

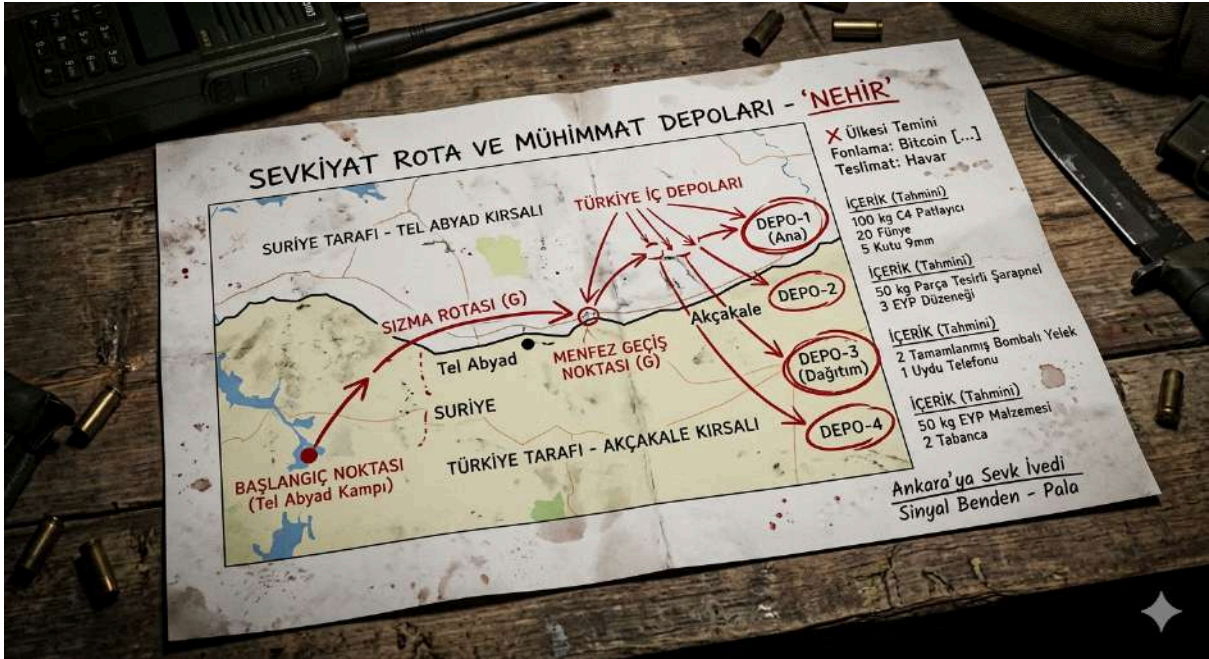
Sistemi hukuken tartışmalı hâle getiren asıl teknik detay ise, algoritmanın içine gömülü olan **"Yüksek Değerli Hedef Çarpanı" (High-Value Target - HVT Multiplier)** protokolüdür. Sistemin veritabanına, "Pala" kod adlı Halil Avşaroğlu gibi kırmızı bültenle aranan ve devlet güvenliği için "1. Derece Öncelikli/Acil" koduyla işaretlenen şahısların biyometrik veya sinyal (uydu telefonu MAC adresi vb.) izleri tanımlanmıştır. Sistem, sahada bu HVT unsurlarına ait en ufak bir iz yakaladığında, hedefin elden kaçmasını önlemek adına agresif bir algoritmik reaksiyon göstermektedir. Bu "HVT Çarpanı" devreye girdiğinde yapay zeka, hedef bölgesindeki sivil yapılaşma emarelerini veya düzensiz hareketlilikleri (yanlış pozitif ihtimallerini) baskılamakta ve skoru yapay olarak %90'ın üzerine iterek otonom ateşleme modunu zorlamaktadır.

Olay Günündeki Ölümcül Algoritmik Hesaplama:

Olay günü Tel Abyad kırsalında yaşanan felaketin teknik altyapısı, sistemin bu agresif derecelendirme mantığı ile önceki bölümlerde bahsedilen "istihbarat körlüğünün" trajik bir şekilde birleşmesiyle oluşmuştur.

Soruşturma dosyasındaki log (işlem) kayıtlarına göre; olay günü KANARYA sistemi, Pala'nın geçmişte kullandığı sinyal izlerinden birini kasaba merkezinde yakalamıştır. Sistem kameralarını bu bölgeye çevirdiğinde, Özşanlı İnşaat işçilerinin kaldığı betonarme binalardaki insan yoğunluğunu (6 işçinin hareketliliğini) ve araç giriş çıkışlarını tespit etmiştir. Şirketin usulüne uygun bildirdiği ancak istihbarat havuzuna işlenmeyen sivil lojman koordinatları, sistemin **"Girilmeyecek/Vurulmayacak Alanlar" (No-Strike List)** haritasında yer almadığı için; yapay zeka bu binaları sivil bir yapı olarak değil, "Sınır ötesinde Pala'nın yeni kurduğu ve korumalarının etrafında toplandığı operasyonel bir karargâh" olarak analiz etmiştir.

Türkiye Sınırına Yakın Bölgelerde Gizlenen Mühimmat Depolarının Haritası

4. UYGULANACAK HUKUK

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

İKİNCİ KISIM

Ceza Sorumluluğunun Esasları

BİRİNCİ BÖLÜM

Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği, Kast ve Taksir

Kast

Madde 21 (1) Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

(2) Kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi halinde olası kast vardır. Bu halde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda müebbet hapis cezasına, müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıldan yirmi beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur; diğer suçlarda ise temel ceza üçte birden yarısına kadar indirilir.

Taksir

Madde 22 (1) Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.

(2) Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir.

(3) Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır; bu halde taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.

(4) Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.

(5) Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.

(6) Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir halinde verilecek ceza yarıdan altıda bire kadar indirilebilir.

Netice sebebiyle ağırlaşmış suç

Madde 23- (1) Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.

İKİNCİ BÖLÜM

Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Nedenler

Kanunun hükmü ve amirin emri

Madde 24- (1) Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.

(2) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

(3) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

(4) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.

Meşru savunma ve zorunluluk hali

Madde 25(1) Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre

saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

(2) Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

Sınırın aşılması

Madde 27- (1) Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda yazılı cezanın altıda birinden üçte birine kadar indirilerek hükmolunur.

(2) Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez.

Hata

Madde 30- (1) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır.

(2) Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(3) Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(4) (Ek fıkra: 29/6/2005 – 5377/4 md.) İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Suçta İştirak

Bağlılık kuralı

Madde 40- (1) Suçta iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır.

(2) Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir. Bu suçların işlenişine iştirak eden diğer kişiler ise azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulur.

(3) Suça iştirakten dolayı sorumlu tutulabilmek için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına varmış olması gerekir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Suçların İçtimalı

Bileşik suç

Madde 42-(1) Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz.

Zincirleme suç

Madde 43-(1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. (Ek cümle: 29/6/2005 – 5377/6 md.) Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

(2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.

Fikri içtima

Madde 44-(1) İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi

Cezanın belirlenmesi

MADDE 61- (1) Hakim, somut olayda;

- Suçun işleniş biçimini,
- Suçun işlenmesinde kullanılan araçları,
- Suçun işlendiği zaman ve yeri,
- Suçun konusunun önem ve değerini,
- Meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını,

- f) Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını,
- g) Failin güttüğü amaç ve saiki, Göz önünde bulundurularak, işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler.
- (2) Suçun olası kastla ya da bilinçli taksirle işlenmesi nedeniyle indirim veya artırım, birinci fıkra hükmüne göre belirlenen ceza üzerinden yapılır.
- (3) Birinci fıkroda belirtilen hususların suçun unsurunu oluşturduğu hallerde, bunlar temel cezanın belirlenmesinde ayrıca göz önünde bulundurulmaz.
- (4) Bir suçun temel şekline nazaran daha ağır veya daha az cezayı gerektiren birden fazla nitelikli hallerin gerçekleşmesi durumunda; temel cezada önce artırma sonra indirme yapılır.
- (5) Yukarıdaki fıkralara göre belirlenen ceza üzerinden sırasıyla teşebbüs, iştirak, zincirleme suç, haksız tahrik, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebeplere ilişkin hükümler ile takdiri indirim nedenleri uygulanarak sonuç ceza belirlenir.
- (6) Hapis cezasının süresi gün, ay ve yıl hesabıyla belirlenir. Bir gün, yirmidört saat; bir ay, otuz gündür. Yıl, resmi takvime göre hesap edilir. Hapis cezası için bir günün, adlî para cezası için bir Türk Lirasının artakalanı hesaba katılmaz ve bu cezalar infaz edilmez.
- (7) (Ek: 29/6/2005 – 5377/7 md.) Süreli hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı bu madde hükümlerine göre belirlenen sonuç ceza, otuz yıldan fazla olamaz.
- (8) (Ek: 29/6/2005 – 5377/7 md.) Adlî para cezası hesaplanırken, bu madde hükmüne göre cezanın belirlenmesi ve bireyselleştirilmesine yönelik artırma ve indirimler, gün üzerinden yapılır. Adlî para cezası, belirlenen sonuç gün ile kişinin bir gün karşılığı ödeyebileceği miktarın çarpılması suretiyle bulunur.
- (9) (Ek: 6/12/2006 – 5560/1 md.) Adlî para cezasının seçimlik ceza olarak öngörüldüğü suçlarda bu cezaya ilişkin gün biriminin alt sınırı, o suç tanımındaki hapis cezasının alt sınırından az; üst sınırı da, hapis cezasının üst sınırından fazla olamaz.
- (10) Kanunda açıkça yazılmış olmadıkça cezalar ne artırılabilir ne eksiltilebilir, ne de değiştirilebilir.

İKİNCİ KİTAP
Özel Hükümler
BİRİNCİ KISIM
Uluslararası Suçlar
BİRİNCİ BÖLÜM
Soykırım ve İnsanlığa Karşı Suçlar

İnsanlığa karşı suçlar

Madde 77- (1) Aşağıdaki fiillerin, siyasal, felsefi, ırki veya dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmesi, insanlığa karşı suç oluşturur:

- a) Kasten öldürme.
- b) Kasten yaralama.
- c) İşkence, eziyet veya köleleştirme.
- d) Kişi hürriyetinden yoksun kılma.
- e) Bilimsel deneylere tabi kılma.
- f) Cinsel saldırıda bulunma, çocukların cinsel istismarı.
- g) Zorla hamile bırakma.
- h) Zorla fuhşa sevk etme.

(2) Birinci fıkranın (a) bendindeki fiilin işlenmesi halinde, fail hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına; diğer bentlerde tanımlanan fiillerin işlenmesi halinde ise, sekiz yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Ancak, birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamında işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, belirlenen mağdur sayısınınca gerçek içtima hükümleri uygulanır.

(3) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.

(4) Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

Örgüt

Madde 78- (1) Yukarıdaki maddelerde yazılı suçları işlemek maksadıyla örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu örgütlere üye olanlara beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.

(3) Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

İKİNCİ KISIM

Kişilere Karşı Suçlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Hayata Karşı Suçlar

Kasten öldürme

Madde 81- (1) Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

Nitelikli haller

Madde 82- (1) Kasten öldürme suçunun;

- a) Tasarlayarak,
- b) Canavarca hisle veya eziyet çektirerek,
- c) Yangın, su baskını, tahrip, batırma veya bombalama ya da nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanmak suretiyle,
- d) Üstsoy veya altsoydan birine ya da eş, boşandığı eş veya kardeşe karşı,
- e) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- f) (Değişik:12/5/2022-7406/2 md.) Kadına karşı,
- g) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
- h) Bir suçu gizlemek, delillerini ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak ya da yakalanmamak amacıyla,
- i) (Ek:29/6/2005 - 5377/9 md.)Bir suçu işleyememekten dolayı duyduğu infialle,
- j) Kan gütme saikiyle,
- k) Töre saikiyle, İşlenmesi halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

Kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi

Madde 83- (1) Kişinin yükümlü olduğu belli bir icrai davranışı gerçekleştirmemesi dolayısıyla meydana gelen ölüm neticesinden sorumlu tutulabilmesi için, bu neticenin oluşumuna sebebiyet veren yükümlülük ihmalinin icrai davranışa eşdeğer olması gerekir.

(2) İhmali ve icrai davranışın eşdeğer kabul edilebilmesi için, kişinin;

- a) Belli bir icrai davranışta bulunmak hususunda kanuni düzenlemelerden veya sözleşmeden kaynaklanan bir yükümlülüğünün bulunması,
- b) Önceden gerçekleştirdiği davranışın başkalarının hayatı ile ilgili olarak tehlikeli bir durum oluşturması, gerekir.

(3) Belli bir yükümlülüğün ihmali ile ölüme neden olan kişi hakkında, temel ceza olarak, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar, diğer hallerde ise on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunabileceği gibi, cezada indirim de yapılmayabilir.

Taksirle öldürme

Madde 85- (1) Taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiil, birden fazla insanın ölümüne ya da bir veya birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına neden olmuş ise, kişi iki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar

Kasten yaralama

Madde 86- (1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıl altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) (Ek fıkra: 31/3/2005 – 5328/4 md.) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aydan bir yıl altı aya kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur. (Ek cümle:12/5/2022-7406/3 md.) Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz.

(3) Kasten yaralama suçunun;

- Üstsoya, altsoya, eşe, boşandığı eşe veya kardeşe karşı,
- Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
- Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
- Silahla,
- (Ek:14/4/2020-7242/11 md.) Canavarca hisle, İşlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında, (f) bendi bakımından ise bir kat artırılır.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama

Madde 87- (1) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- c) Yüzünde sabit ize,
- d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına, Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde dört yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde altı yıldan az olamaz.

(2) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
- c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine, Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, iki kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde altı yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde dokuz yıldan az olamaz.

(3) (Değişik: 6/12/2006 – 5560/4 md.) Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına veya çıkığına neden olması halinde, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, kırık veya çıkığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre, yarısına kadar artırılır.

(4) Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse, yukarıdaki maddenin birinci fıkrasına giren hallerde on yıldan ondört yıla kadar, üçüncü fıkrasına giren hallerde ise ondört yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi

Madde 88-(1) Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte ikisine kadar indirilebilir. Bu hükmün uygulanmasında kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesine ilişkin koşullar göz önünde bulundurulur.

Taksirle yaralama

Madde 89- (1) Taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, dört aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Vücudunda kemik kırılmasına,

- c) Konuşmasında sürekli zorluğa,
d) Yüzünde sabit ize,
e) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
f) Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına, Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, yarısı oranında artırılır.
- (3) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;
a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
e) Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine, Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.
- (4) Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, dokuz aydan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- 5) (Değişik: 6/12/2006 – 5560/5 md.) Taksirle yaralama suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır. Ancak, birinci fıkra kapsamına giren yaralama hariç, suçun bilinçli taksirle işlenmesi halinde şikâyet aranmaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Topluma Karşı Suçlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Tehlike Yaratan Suçlar

Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması

Madde 170- (1) Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda;

- a) Yangın çıkaran,
b) Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olan,
c) Silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan, kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Ek cümle:24/12/2025- 7571/19 md.) Suçun ses ve gaz fişegi atabilen silahla ateş etmek suretiyle işlenmesi halinde kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) (Ek:24/12/2025-7571/19 md.) Birinci fıkrafta tanımlanan suçun kişilerin toplu olarak

buldukları yerlerde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) Yangın, bina çökmesi, toprak kayması, çığ düşmesi, sel veya taşkın tehlikesine neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi

Madde 174- (1) Yetkili makamlardan gerekli izni almaksızın, patlayıcı, yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeyi imal, ithal veya ihraç eden, ülke içinde bir yerden diğer bir yere nakleden, muhafaza eden, satan, satın alan veya işleyen kişi, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Yetkili makamların izni olmaksızın, bu fıkra kapsamına giren maddeleri

imal etmek, işlemek veya kullanmak amacıyla, gerekli olan malzeme ve teçhizatı ithal eden, ihraç eden, satışı arz eden, başkalarına veren, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi de aynı ceza ile cezalandırılır.

(2) Bu fiillerin suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

(3) Önemsiz tür ve miktarda patlayıcı maddeyi satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi hakkında, kullanılış amacı gözetilerek, bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kamu Barışına Karşı Suçlar

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma

Madde 220- (1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

(2) Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılır.

- (4) Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.
- (5) Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.
- (6) (Değişik: 2/7/2012 – 6352/85 md.) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır. Örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir. (Ek cümle: 11/4/2013-6459/11 md.) Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.
- (7) (Değişik: 2/7/2012 – 6352/85 md.) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.
- (8) Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar

Görevi kötüye kullanma

Madde 257- (1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmaktan ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar

Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak

Madde 302- (1) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/36 md.) Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin egemenliği altına koymaya veya Devletin bağımsızlığını zayıflatmaya veya birliğini bozmaya veya Devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmaya yönelik bir fiil işleyen kimse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçun işlenmesi sırasında başka suçların işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ilgili hükümlere göre cezaya hükmolunur.

(3) Bu maddede tanımlanan suçların işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar

Anayasayı ihlal

Madde 309- (1) Cebir ve şiddet kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının ngrdğ düzeni ortadan kaldırmaya veya bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs edenler ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılırlar.

(2) Bu suçun işlenmesi sırasında başka suçların işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ilgili hükümlere göre cezaya hükmolunur.

(3) Bu maddede tanımlanan suçların işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Silhl rgt

Madde 314- (1) Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahl örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkrada tanımlanan örgüte ye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) (Ek:2/3/2024-7499/11 md.)(İptal fıkra: Anayasa Mahkemesinin 5/11/2024 Tarihli ve E.:2024/81, K.:2024/189 Sayılı Kararı ile)

(4) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır.

5271 Ceza Muhakemesi Kanunu

BİRİNCİ KİTAP

Genel Hükümler

BİRİNCİ KISIM

Kapsam, Tanımlar, Görev ve Yetki

İKİNCİ BÖLÜM

Bilirkişi İncelemesi

Bilirkişinin atanması

Madde 63– (1) Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına re'sen, Cumhuriyet savcısının, katılanın, vekilinin, şüphelinin veya sanığın, müdafinin veya kanunî temsilcinin istemi üzerine karar verilebilir. (Değişik cümle: 3/11/2016- 6754/42 md.) Ancak, genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukukî bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz. (Ek cümle: 3/11/2016- 6754/42 md.) Hukuk öğrenimi görmüş kişiler, hukuk alanı dışında ayrı bir uzmanlığa sahip olduğunu belgelendirmedikçe, bilirkişi olarak görevlendirilemez.

(2) Bilirkişi atanması ve gerekçe gösterilerek sayısının birden çok olarak saptanması, hâkim veya mahkemeye aittir. Birden çok bilirkişi atanmasına ilişkin istemler reddedildiğinde de aynı biçimde karar verilir.

(3) Soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı da bu maddede gösterilen yetkileri kullanabilir.

BY BAUMUN

DÖRDÜNCÜ KISIM

Koruma Tedbirleri

Tutuklama nedenleri

Madde 100– (1) Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez.

(2) Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) Şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.

b) Şüpheli veya sanığın davranışları;

1. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,

2. Tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma, Hususlarında kuvvetli şüphe oluşturuyorsa.

(3) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan; 1. Soykırım ve insanlığa karşı suçlar (madde 76, 77, 78), 2. (Ek:6/12/2019-7196/58 md.) Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) 3. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),

4.(Ek: 6/12/2006 – 5560/17 md.) Kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent b, e ve f) ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama (madde 87),15

5. İşkence (madde 94, 95)

6. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),

7. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),

8.(Ek: 6/12/2006 – 5560/17 md.) Hırsızlık (madde 141, 142) ve yağma (madde 148, 149),

9. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),

10. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220),

11. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 307, 308),

12. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314,

315), b) 10.7.1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında

Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.....

İKİNCİ KİTAP

Soruşturma

BİRİNCİ KISIM

Suçlara İlişkin İhbarlar ve Soruşturma

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Delillerin Ortaya Konulması ve Tartışılması

Delillerin ortaya konulması ve reddi

Madde 206– (1) Sanığın sorguya çekilmesinden sonra delillerin ortaya konulmasına başlanır. (Ek cümleler: 25/5/2005 - 5353/29 md.) Ancak, sanığın tebligata rağmen mazeretsiz olarak gelmemesi sebebiyle sorgusunun yapılamamış olması, delillerin ortaya konulmasına engel olmaz. Ortaya konulan deliller, sonradan gelen sanığa bildirilir.

(2) Ortaya konulması istenilen bir delil aşağıda yazılı hâllerde reddolunur:

a) Delil, kanuna aykırı olarak elde edilmişse.

b) Delil ile ispat edilmek istenilen olayın karara etkisi yoksa.

c) İstem, sadece davayı uzatmak maksadıyla yapılmışsa.

(3) Cumhuriyet savcısı ile sanık veya müdafii birlikte rıza gösterirlerse, tanığın dinlenmesinden veya başka herhangi bir delilin ortaya konulmasından vazgeçilebilir.

(4) (Mülga: 25/5/2005 - 5353/29 md.)

Delilleri takdir yetkisi

Madde 217– (1) Hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere

dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdanî kanaatiyle serbestçe takdir edilir.

(2) Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Koruma Tedbirleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Yakalama ve Gözaltı

Yakalama ve yakalanan kişi hakkında yapılacak işlemler

Madde 9031 – (1) Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:

a) Kişiyi suçu işlerken rastlanması.

b) Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.

(2) Kolluk görevlileri, tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, yakalama yetkisine sahiptirler.

(3) Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olmakla birlikte, çocuklara, beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz bulunanlara karşı işlenen suçüstü hallerinde kişinin yakalanması şikâyete bağlı değildir.

(4) (Değişik: 25/5/2005 – 5353/7 md.) Kolluk, yakalandığı sırada kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, yakalanan kişiye kanunî haklarını derhal bildirir.

(5) (Değişik: 25/5/2005 – 5353/7 md.) Birinci fıkraya göre yakalanıp kolluğa teslim edilen veya ikinci fıkra uyarınca görevlilerce yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek, emri doğrultusunda işlem yapılır.

(6) Yakalama emrine konu işlemin yerine getirilmesi nedeniyle yakalama emrinin çıkarılma amacının ortadan kalkması durumunda mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emrinin derhâl iadesi istenir.

ÜÇÜNCÜ KİTAP
Kovuşturma Evresi
BİRİNCİ KISIM
Kamu Davasının Yürütülmesi
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Delillerin Ortaya Konulması ve Tartışılması

Delillerin tartışılması

Madde 216 – (1) Ortaya konulan delillerle ilgili tartışmada söz, sırasıyla katılana veya vekiline, Cumhuriyet savcısına, sanığa ve müdafisine veya kanunî temsilcisine verilir.

(2) Cumhuriyet savcısı, katılan veya vekili, sanığın, müdafinin veya kanunî temsilcisinin açıklamalarına; sanık ve müdafii ya da kanunî temsilcisi de Cumhuriyet savcısının ve katılanın veya vekilinin açıklamalarına cevap verebilir.

(3) Hükümden önce son söz, hazır bulunan sanığa verilir. (Ek cümle: 15/8/2017-KHK-694/148 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/143 md.) Bu aşamada zorunlu müdafii hazır bulunmaması hükmün açıklanmasına engel teşkil etmez.

Delilleri takdir yetkisi

Madde 217 – (1) Hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdanî kanaatiyle serbestçe takdir edilir.

(2) Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Karar ve Hüküm

Hükmün gerekçesinde gösterilmesi gereken hususlar

Madde 230 – (1) Mahkûmiyet hükmünün gerekçesinde aşağıdaki hususlar gösterilir:

- a) İddia ve savunmada ileri sürülen görüşler.
 - b) Delillerin tartışılması ve değerlendirilmesi, hükme esas alınan ve reddedilen delillerin belirtilmesi; bu kapsamda dosya içerisinde bulunan ve hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delillerin ayrıca ve açıkça gösterilmesi.
 - c) Ulaşılan kanaat, sanığın suç oluşturduğu sabit görülen fiili ve bunun nitelendirilmesi; bu hususta ileri sürülen istemleri de dikkate alarak, Türk Ceza Kanununun 61 ve 62 nci maddelerinde belirlenen sıra ve esaslara göre cezanın belirlenmesi; yine aynı Kanunun 53 ve devamı maddelerine göre, cezaya mahkûmiyet yerine veya cezanın yanı sıra uygulanacak güvenlik tedbirinin belirlenmesi.
 - d) Cezanın ertelenmesine, hapis cezasının adli para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilmesine veya ek güvenlik tedbirlerinin uygulanmasına veya bu hususlara ilişkin istemlerin kabul veya reddine ait dayanaklar.
- (2) Beraat hükmünün gerekçesinde, 223 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen hallerden hangisine dayanıldığıının gösterilmesi gerekir.
- (3) Ceza verilmesine yer olmadığına dair kararın gerekçesinde, 223 üncü maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilen hallerden hangisine dayanıldığıının gösterilmesi gerekir.
- (4) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümlerin dışında başka bir karar veya hükmün verilmesi hâlinde bunun nedenleri gerekçede gösterilir.

BY BAUMUN

İKİNCİ KISIM

Kamu Davasına Katılma

Kamu davasına katılma

Madde 237 – (1) Mağdur, suçtan zarar gören gerçek ve tüzel kişiler ile malen sorumlu olanlar, ilk derece mahkemesindeki kovuşturma evresinin her aşamasında hüküm verilinceye kadar şikâyetçi olduklarını bildirerek kamu davasına katılabilirler.

(2) Kanun yolu muhakemesinde davaya katılma isteğinde bulunulamaz. Ancak, ilk derece mahkemesinde ileri sürülüp reddolunan veya karara bağlanmayan katılma istekleri, kanun yolu başvurusunda açıkça belirtilmişse incelenip karara bağlanır.

5. KAYNAKÇA

1) Mevzuat

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (özellikle m. 38/6).
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK)
- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK).
- 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun.
- 2797 sayılı Yargıtay Kanunu.
- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (TMK).
- Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan
- İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin
- Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik.

2) Kitaplar

- Centel, N. / Zafer, H. Ceza Muhakemesi Hukuku. (güncel baskı). İstanbul: Beta.
- Yenisey, F. / Nuhoğlu, A. Ceza Muhakemesi Hukuku. (güncel baskı). İstanbul: Seçkin/Beta

- Özbek, V. Ö. / Doğan, K. / Bacaksız, P. / Tepe, İ. Ceza Muhakemesi Hukuku. (güncel baskı). Ankara: Seçkin.
- Kunter, N. / Yenisey, F. / Nuhoğlu, A. Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku. (güncel baskı). İstanbul: Beta.
- Artuk, M. E. / Gökçen, A. / Alşahin, M. E. / Çakır, K. Ceza Hukuku Genel Hükümler. (güncel baskı). Ankara: Adalet.
- Hakeri, H. Ceza Hukuku Genel Hükümler. (güncel baskı). Ankara: Seçkin.
- Demirbaş, T. Ceza Hukuku Genel Hükümler. (güncel baskı). Ankara: Seçkin.
- Toroslu, N. / Toroslu, H. Ceza Hukuku Genel Kısım. (güncel baskı). Ankara: Savaş/İmge
- Önder, A. Ceza Hukuku Genel Hükümler. (güncel baskı). İstanbul/Ankara:

3) Yargı İctihatları

- Yargıtay Ceza Genel Kurulu ve Ceza Daireleri kararları (özellikle hukuka aykırı delil, olası kast–bilinçli taksir ayrımı, zincirleme suç konularında).

